

LBRIS

We know
books

Ionel Teodoreanu

LORELEI

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI	
„Pe harfa răsturnată a ierburilor tale, vară...”	3
PARTEA A DOUA	
„Trupul și sufletul meu sunt începutul unui mare cântec...” ..	25
PARTEA A TREIA	
„...Și tremurul mâinii care-l caută”	40
PARTEA A PATRA	
Prietenul Nathan.....	119
PARTEA A CINCEA	
„Anii mei tineri au sunat a cântec...”	146
PARTEA A ȘASEA	
„... dar am trecut pe lângă el cu dragostea de mâna...”	175
PARTEA A ȘAPTEA	
„...Și am rămas cu mâna întinsă ca a regelui Lear.”	222

PARTEA ÎNTÂI

„Pe harfa răsturnată a ierburilor tale, vară...”

Trenul se opri leneș, cu un fumător posomorât la fereastra unui compartiment de clasa întâi.

Gară mică.

Tot așa trec, cu literă mică, versurile lui Francis Jammes, după când în trap mărunț, spre cerul cel mai dulce, și-n văratec parfum de sulfină, levănțică, mentă și romaniță, numele fetelor de altădată.

Oprire de trei minute. Numai trei. Dar iată ce se întâmplă în lumină de iunie. Sosise în dosul gării o vastă trăsură de țară, veche și ponosită, adusă de niște căluți zburliți și urecheați, cam rudă cu măgărușii. Un zâmbet aburise lumina deasupra acestei trăsuri venită parcă dintr-un odinioară al amintirii, prin lanuri de grâu și maci.

La gâtul cailor cânta lin cling-cling de clopoței.

O fată vorbea tare cu vrăbiile în luna cireșelor, și râdea cu dinți proaspeți; a doua, mai cuminte, mai măicuță la umbra genelor negre, avea în brațe un mănunchi de flori câmpenești, sprinten multicolore. Purtau pe cap acele pălării „de pai, împletite în Ardeal, abia puse pe creștet plutind în soare ca lotușii pe ape – și prinse cu elastic pe sub bărbie, să nu le răstoarne vântul. Rochii de pânză, cam motolite; cu mâneci scurte. Sandale. Din spate, deopotrivă de înalte, păreau surori, din față, prietene tinere care s-ar coborî din același scrânciob, unde-au plutit râzând alături aninate în soare, cer și vânt, la fel viu, la fel amețite de vară, aducând pe pământ un neastâmpăr aerian.

Și în jurul lor, atunci revărsate din trăsură, într-o îmbulzire și o foială de hulubi speriați, pachete, pachetele și coșuri de papură, toate făcute și legate ca vai de lume. Pe deasupra, un geaman-tan bucșit, încins cu sfoară și frânghiuță, un termos și o liotă de pui de găină cu glasuri suprasoprane de rândunele piuind sub o streșină. Din trăsură mai coborâse a babă cernită; de pe capră, un moșneag cu mustăți fudule și coada bicicluului înfiptă în carâmburul cizmei. Iar câinele ciobănesc, nișos, hirsut și plin de scaieți, se tolănise la umbra trăsurii, cu palpitații trandafirii de limbă lungă, răstindu-se c-o bruscă tresăltare mânioasă la câte-o muscă.

Reactualizare lingvistică: Andrei Sorin Dragoș

EDITURA REGIS

www.regiseditura.ro

editura.regis@yahoo.com

Tel: 0724.84.83.89 / 021.222.26.16

Fetele se mișcă iute ca puii secundelor, în timp ce baba și moșneșgul, cu grabă terestră de broaște țestoase, aduceau spre tren calabalâcul.

Fata cu glas vesel sosea cu biletele, ținând un coșuleț într-o mână. Dar chiar lângă scara vagonului se împiedică și căzu, răsturnând coșul cu cireșe negre drept în fața trenului. Bombate și elastice, hui toanele se risipiră ca o turmă de mânji sălbatici într-o depărtare văzută de sus.

— Vai de mine!

Se și ridicase. Pălăria îi căzuse pe spate, rămânând atârnată de elasticul alunecat în jurul gâtului. Negru, des și creț, părul îi împrejmuia compact tâmplele și ceafa, umflându-se tumultuos, c-un fel de mișunare sălbatică și ageră, ca hoardele barbare, călări venite și cu sulii, în jurul unei însorite cetăți cu portocali în floare. Căci fruntea, obrajii și gâtul erau în ceasul cel mai luminos fraged al tinereții.

Mâna celeilalte îi cuprinse afectuos umărul, împingându-o ușor spre scară.

— Hai, Luli, hai, pleacă trenul.

Silabele numelui sunară în lumină – Lu-li – ciocnindu-se ușoare ca o chemare de pasăre nevăzută, sus, printre frunzișuri de crâng.

Luli făcu o mișcare de cumpănă nehotărâtă între tren și cireșe, dar învinsă de gornița plecării, se sui, cu două lacrimi alungite pe obraji.

Atât. Trei minute.

Dar între miliardele de minute ale vieții, sure ca pânda pânienjenilor morți, acestea se iviseră cu grația și prospețimea unor acuarele de Tonitza.

Trenul porni.

Un căluț întoarse capul după tren, trimitându-i zvon blând de clopoței rămași în soare de iunie, cu numele fetelor de altădată.

Fumătorul posomorât de la fereastra compartimentului de clasa întâi aprinse o nouă țigară de la focul celei pe sfârșite, dar nu pentru timpul încet și lung, ci pentru bătaia de inimă înviorată pe care-o ai atunci când într-o carte anostă descoperi un citat încântător.

*

C-un deget, Luli își scoase elasticul care-o strângea de gât,

răsturnându-și pălăria pe genunchi. De obicei, după ce se descopăr, femeile își potrivesc părul cu mâinile, instinctiv. Luli însă, n-avea nevoie. Părul ei se pieptăna singur, parcă sculptat într-o izbucnire de vânt, afirmând conturul vitalității lui vibrante. Și avea gâtul acela avântat, galeș și mlădiu, înduioșător de pur, al adolescenților decapitați în vechimea timpurilor, care-au devenit apoi mucenici tineri în moarte pe icoanele bisericilor. Și ca și aceștia, rămași la fereastra creștină a veșniciei lor –, cu tot copilărescul colorit al obrazilor umeziți de lacrimile picurate după cireșe, Luli avea o gravitate meditativă, ca și cum ar fi ascultat zvonuri și coruri într-o depărtare a sufletului și a vremii.

Parcă o uitase pe Gabriela, deși numai ele erau în compartimentul de clasa doua, față în față, lângă fereastră, hurducate de roțile aceluiași tren care o ducea pe Luli spre bacalaureat. Gabriela acoperise geamul din dreptul ei cu perdeluța cafenie, rămânând în umbră. Lumina de afară avea splendoarea toridă a verii pe stânci calcaroase; arșița de iunie secetos. Dar nu se înduplecase să tragă storul și în dreptul lui Luli. Nu numai c-o înfrumuseța învăluirea soarelui, dar parcă o și hrănea ca pe fructele tropicale.

Alături de Luli, Gabriela nu mai simțea nevoia cărților, măcar ținute pe brațe, dacă nu și citite. Ca o fereastră deschisă pe-o mare lumină de lună cu abur de liliaci înfloriți, preajma lui Luli îi dădea o ușoară exaltare visătoare. Dacă ar fi fost bărbat, Gabriela ar fi simțit de laolaltă teama și ispita unei pasionate îndrăgostiri. Era însă o nuanță care înlătura echivocul. Un lied de Schumann te tulbură cu prezența dragostei la optsprezece ani, fără să-ți dea nevoia de a-l strânge în brațe, de a-l avea numai pentru tine, de a-i spune „tu” ochi în ochi, respirându-l posesiv. Așa se simțea alături de Luli: cuprinsă de o proaspătă încântare contemplativă care-o seducea, fără să-i dea imboldul de-a seduce. Căci raporturile ei verbale cu Luli aveau același firesc, același calm și aceeași intimitate ca și până atunci, pe care, din alt punct de vedere, nici noua ei situație de profesoară a lui Luli, nu le alterase. Schimbarea din ea față de Luli coincise cu surpriza apariției, după o despărțire de patru ani, a unei fetițe numită „Luli-boy” odinioară, revăzută atunci, pe peronul gării Galați, cu mirare, alta deși aceeași nouă ca și numele Luli rămas singur pe buzele Gabrielei, deprinsă ani de-a rândul să-i spună Luli-boy, adică băiețelul Luli.

Când se cunoscuseră, Luli avea cinci ani, Gabriela, nouă. Un

plod și o fetiță. Tatăl lui Luli, până atunci judecător de instrucție la Bârlad, fusese avansat judecător de instrucție cu grad de președinte la Galați, unde tatăl Gabrielei era avocat, tot de la Bârlad venit înainte de căsătorie.

— Gabriela, vei avea o nouă prietenă. Vezi să fii drăguță cu ea.

E greu să fii „drăguță” cu prietenele impuse de capriciul tatei, mai ales când ești fetiță singură la părinți, abia cuprinsă de pasiunea lecturilor. Dar Lucica Novleanu era într-adevăr dezagreabilă. I se spunea și „Cica” fiindcă numele Lucica, dat de părinți, nu încăpuse încă întreg prin gurița ei până la trei ani, iar de atunci, mândră se vede că toate poveștile apăreau cu numele ei „Ci-că” drept steag și goarnă, începea și ea mai toate frazele, cu un „ci-că” spus c-un fel de trufie zburdalnică de mânzoc care nechează cu capul în sus, scuturându-și coama.

— Ci-că tu cine ești?

— Gabriela Nei.

Spune și mata frumos cum te cheamă, o îndemnase tatăl ei, de la spate.

Dar Lucica scuturase capul negativ. Cum era cu puțință ca o fetiță știutoare de povești să nu cunoască numele ei cel care merge în fruntea alaiului zânelor, zmeilor și feților-frumoși?...

— O cheamă Lucica, dar noi îi spunem Cica. Știți, e cam sălbatică, o scuzase zâmbind magistratul.

La acea epocă, Lucica Novleanu era numai ochi și păr. Un păr și niște ochi de Herodiadă. Gene zburlite, păr creț, slabă ca un greier de iarnă, o paloare caldă, și un arzător clocot în ochii prea mari pentru trupul ei. Cotrobăia cu ochii, ca o țigancă cu mâinile, tot ce vedea în jurul ei. Asta durase cât timp stătuse captivă pe scaunul din salon. Apoi venise fatalul:

„Hai, Gabriela, arată fetei jucăriile tale”.

Gabriela o luase de mână să o distreze. Dar mânuța cu degete lungi îi scăpase din mână ca o șopărlă.

— Ci-că fii tu calul meu. Imperativ.

Gabriela fusese; era binecrescută.

— Ci-că tu ai păpuși?

Le avea intacte în somnul lor de domnițe vrăjite. Lucica le mobilizase imediat, ducându-le la război în pas de defilare, cu trâmbițe în glas și armate dușmane în mâini.

— Ci-că, tu ai doctor? N-avea.

Avea în schimb lacrimi de văduvă, fiindcă păpușile făcuseră atâtea vitejii, spunea Lucica, încât erau numai bune de înmormântat.

Peste puțin timp, Gabriela aflase cu o adevărată groază că părinții micului ciclon cumpăraseră casa de alături. Și câteva zile după mutare, Lucica apăruse singură la ei în ogradă – se strecurase se vede fără de știrea părinților –, intrase pe la bucătărie și o descoperise pe Gabriela tot în odaia măcelului, unde îi pusese în brațe o păpușă gătită ca miresele, spunându-i cu un ton de proiectoare dojană:

— Ci-că să nu mai plângi la război.

Și fugise cum venise.

Păpușa fusese curcubeul de după furtună.

Lucica Novleanu era mai puțin ciclon decât părea la primul contact. Putea să asculte povești ceasuri de-a rândul, mult mai concentrată decât copiii cumiți. Le asculta însă, fără lene, fără somnolență, fără „cap în poală”, cu dinții încheștați, cu bărbia proiectată în afară, rezemându-și capul slab și palid în mânuța uscată cu degete prelungi. Atitudinea ei avea ceva primitiv oriental. Îți venea s-o îmbraci cu șalvari, punându-i mărgelile albastre la gât, brățări în jurul gleznelor, și pe cap, basma de culoarea macului.

Gabriela nu se mai putea gândi la povești, fără să nu-i apară întipărită în minte, Lucica, ascultându-le. La început, poveștile erau un fel de bir: hrană balaurului ca să fie blând.

Lucica nu-i mulțumea. În schimb, însă, apărea din senin, aducându-i cele mai ciudate daruri: burateci, greieri, fluturi, clei de cireș, pui de șopărlă, broaște țestoase, licurici, – cu o demnitate de șef de trib african împrietenit cu o fată albă. După un an însă, Lucica nu mai era acceptată ca o fatalitate, ci dorită. Absența ei lăsa un gol în Gabriela, pe care nici o distracție nu-l putea acoperi. Avea, firește, prietene de vârsta ei, cu care se putea juca în felul fetelor, și vorbi. Nici una însă nu se apropiase de ea ca Lucica, în clipele când o asculta, privind-o cu ochi de țigancă ghicitoare în ghioc. Sub formă de ciclon nu-i mai apăruse de la războiul păpușilor. La „Gabrica” era cuminte. Când era însă la ea acasă, Gabriela o „auzea”: drac împielit era în ograda ei ca o ploaie de vară, până și pe acoperiș, cântând, răzând, dialogând cu ea, cu pietrele, cu copacii, cu câinii și pisicile, organizând mereu

războaie din care nu ieșea mai cruțată decât păpușile Gabrielei, căci genunchii, coatele și fruntea ei, de la cucui până la zgancă, purtau toate semnele eroice.

Apoi venise faza „Luly-boy”.

La șaisprezece ani, Gabriela era domnișoară cu admiratori, pe câtă vreme, vecina ei era o Scufiță Roșie din cursul inferior cu nota șase la conduită. Avea obraji sănătoși de ulcică țărănească plină de căpșune, aceiași ochi splendizi de șatră, și un năsuc tot atât de impertinent ca și răspunsurile ei. Dar abia crescuse.

Vecine, veneau la școală împreună, și împreună se întorceau acasă. De când începuse să învețe englezește, Gabriela îi spunea „Luli-boy”. Îi bătea dimineața la fereastră, și Luli-boy apărea cu bereta pe-o ureche, mâncând totdeauna pe stradă o felie de pâine unsă cu unt. Era foarte apreciată în clasa a șasea, de când cu răspunsul dat profesoarei de matematică, domnișoara Țitron: galbenă ca lămâia – ficat – și c-o ușoară dicțiune grecească. Gabriela avea teză. Luli-boy venise într-un suflet să-i aducă sticluța cu cerneală uitată la ea. Domnișoara Țitron o surprinsese înconjurată de fetele care-i admirau părul, genele și vivacitatea de vereriță îmblânzită.

— Ce cauți aci, fetiço?

— Am venit la prietena mea.

— Care prietenă? Ce prietenă? Cine îndrăznește?

Dar Luli nu-și pierduse cumpătul. Scuturându-și părul, cu mișcarea- aceea de mână care nechează – păstrată din întâia copilărie –, răspunsese pompos, cum ar spune un rege, „poporul meu”:

— Clasa a șasea. Zâmbise și profesoara.

De atunci, și în cancelarie, Novleanu Lucia era numită prietena clasei a șasea. Evident, măgulirea era de partea lui Luli-boy: oricum, fetița din cursul inferior. Dar cu toată diferența de vârstă, de rang școlar, și cu tot prestigiul pe care-l avea Gabriela față de ea, Luli-boy nu era ordonanța Gabrielei, ci mai degrabă pajul ei răsfățat. Tovărășia lor surprindea mai ales pe prietenele Gabrielei, care se bucura de o mare reputație școlară.

— Ce poți tu vorbi cu dracul acesta!

A vorbi, în sensul orgolios adolescent: adică schimb de gânduri, filosofare în doi, confidențe, proiecte împărțite, complicitate mândră de generație nouă.

Mirarea prietenelor Gabrielei nu izvora numai din contrastul

vârstelor – ireductibil pentru fete abia tinere –, dar și din natura lui Luli-boy, atât de opusă Gabrielei. Căci Luli-boy era un fel de Aghiută care stimula în recreații duhul băiețesc al cursului inferior, organizând tot războaie, oarecum sportive: cu mingea, săniuța și chiar sabia de lemn, – de pe urma cărora, participantele stângace sau temerare se alegeau cu semne ca și păpușile Gabrielei.

Parcă-i fată de militar, nu de magistrat, se spunea la liceu.

Pe câtă vreme Gabriela, cu toate că învăța tenis, patinaj, înot și călărie, și dansa pe deasupra, era socotită, și școlar, și extrașcolar, ca o „intelectuală”.

Și totuși, Luli era încorporată în intimitatea Gabrielei, fiind, ca și mai înainte, „auditoriul” ei. Îi istorisea toate lecturile, comentându-le, parcă neluând în seamă diferența de vârstă. Și ochii lui Luli-boy se deschideau gravi și arzători, ca și odinioară când era o mică țigăncușă albă care asculta povești. Parcă erau două ființe în ea: una care trăia exterior, pasionat și copilăros, vorbăreț, agresiv, numai dlocot și neastâmpăr; și alta care asculta transmisiunile Gabrielei cu o prematură concentrare în ochi.

Tot așa intra, fără s-o știe și s-o audă nimeni – câinii n-o lătrau: avea darul de-a se împrieteni de îndată cu toate dobitoacele – și se instala în odaia Gabrielei jos pe covor, cu spatele rezemat de perete. Gabriela o simțea cu coada ochiului. Dacă lucra, continua până ce isprăvea, fără grabă, trimitându-i în treacăt un zâmbet prietenos. Nu numai că n-o deranja, dar prezența ei înviora intimitatea, ca ochii unei stele deschise în fiecare seară la fereastră, într-aceiași loc al cerului. Era de acolo, deși venea de afară. Dacă ardea focul în sobă, mai aducea un lemn de la bucătărie și se uita apoi la foc. Alteori se uita la Gabriela cum lucrează, ca și la foc. Alteori, cu capul răsturnat pe spate, se uita în sus, ca un ciobănaș pe un vârf de munte.

— La ce te gândești tu, Luli-boy? o întrebase odată Gabriela, cu condeiul în mână, intrigată de perfecta ei pasivitate.

— Așa... departe...

Și mâna ei îngustă cu degete fine făcuse un gest grațios, ușor, ca și cum și-ar fi muia degetele în coardele unei harfe: mâna cu care făcea numai drăcii, pe-afară.

Locul acela de lângă zid era al ei, ca și cum ar fi germinat acolo.

Mai avea și alte drepturi în casa Gabrielei. La bucătărie,

primăvara, ea învârtea puii în frigare, deasupra jarului, ronțând un morcov crud. La bucătărie i se spunea Luluța, și era foarte bine primită. Se interesa de pisici, de câini, de puii lor, și de tot ce se întâmpla cu fructele și legumele în apă și foc.

— Ei, Luluța nu-i ca duduia noastră, spunea bucătăreasa. Are să fie o gospodină... Își vâra năsucul în toate oalele cercetând și adulmecând, aducând Gabrielei miros de bucătărie și informații despre „ce-aveți la masă”. Avusese un singur conflict la bucătărie. Dăruise odată Gabrielei un pui de cioară, prins de ea. Peste câțva timp, darul căpătase glas de bariton și năravuri păsărești. Gabriela îl expulzase la bucătărie. Ion, așa îl botezase Luli, era un cioroi privilegiat: se îngărășase din cale-afară, făcând burtă de crap – cum spunea Luli – fiindcă bucătăreasa era convinsă că ea l-a îmblânzit și că nu pleacă de dragul ei, **cu toate** că-i cam tăia aripele. Într-o zi, Ion dispăruse. Că l-au mâncat pisicile, c-a zburat... Dar bucătăreasa se uita de-atunci cam chiorș la Luluța.

— Tu? o întrebase Gabriela confidențial.

— El, răspunse Luli, bătând din palme în chip de zbor.

Cărțile Gabrielei ea le tăia cu un cuțit de masă, care părea pașă în mânuța ei. Așa că era la curent cu toate lecturile Gabrielei, întâi prin titluri și fraze culese la întâmplare, apoi prin istorisirile devenite o tradiție. Cu lecturile personale și directe ajunse la mușchetarii lui Dumas. Prin Gabriela însă, trecuse de Loti, Farrère și Turgheniev, ajungând până la Dostoievski. Făptura ei minusculă, cu numele eroilor lui Dostoievski în gură, dădea impresia furnicilor care duc fire de pai uriașe, cu o mare seriozitate.

La începutul primăverii, Luli-boy dispărea inexplicabil.

— De ce n-ai venit aseară? o întreba Gabriela dimineața când se duceau la școală.

— Am avut treabă, răspundea mica școlăriță, evitând s-o privească pe cea din cursul superior.

Până când, într-o seară a unui început de primăvară, intrigată de anuala repetare a acestor dispariții și simțind lipsa ei în odaie, Gabriela plecase în investigare. O căutase acasă. Dar acasă toți o credeau la Gabriela. Nu era nicăieri. În sfârșit, printr-un pur hazard, ridicând ochii spre cerul înserării, Gabriela o descoperise pe acoperiș.

— Ce faci acolo, Luli-boy?

— Sst! îi răspunse Luli-boy cu un deget pe gură, apărând din

cerul hornurilor. Și coborându-se de acolo îi încredinșase la ureche secretul: aștepta cocorii. Exact reeditarea prieteniei cu clasa a șasea.

Cum pui pe marginea ferestrei firimituri pentru vrăbiile familiare, Gabriela îi pregătea uneori câte o surpriză: bomboane, fructe, alune, turtă dulce, ascunse alături de locul ei, sub faldul unei perdele. Pe aceea, mâna lui Luli, după ce se așeza, făcea câte o mică inspecție laterală. Gabriela o auzea ronțând. De mulțumit, nu mulțumea. Dar odată o rugase pe Gabriela să se plimbe numai cu ea. Ieșiseră împreună. Luli o condusesse la debarcader.

— Gabico, hai să facem o plimbare cu barca, o invitase ea, arătând o barcă multicoloră, cu motor și steguleț.

— Luli-boy, n-am bani la mine.

— Dar am eu, zise Luli deschizând mâna cu tezaurul.

Când venise ceasul despărțirii, Luli-boy era încă în cursul inferior. Gabriela absolvise liceul.

Tatăl ei obținuse un loc de avocat în contenciosul Băncii Naționale de la București, așa că plecarea ei la universitate însemna și părăsirea Galaților, a camaradelor de școală, a casei copilăriei și a lui Luli-boy. Mai cu seamă.

Accentul acestei melancolii de hotar cădea pe Luli-boy. În ea se încarna intimitatea anilor de copilărie și de școală. Ea era puilul rămas în cuibul gol, în clipa călătoriei spre viață. Și totuși, niciodată Luli-boy nu fusese mai veselă decât în ceasurile împachetării. Zburda prin odăi, parcă încântată de sonoritatea de biserică a casei care se golea. Ea fusese zâmbetul mutării, zâmbetul copilăriei de care te desparți. Mică în sine, părea și mai mică alături de dulapurile scoase pe ușă și alături de camioanele cu cai normanzi.

La gară, lume multă venită să-și ia rămas bun. Luli, nicăieri. Gabriela o căutase pe sub canapele, printre paltoane, convinsă că iar le face vreo farsă. Dar nu-i dăduse de urmă, cu toate că minutarele deveneau solemne ca genele unei agonii. Și abia în clipa clopoțelului care mai amintea parcă o ultimă oară sunetul recreațiilor școlare, Gabriela, uitându-se din întâmplare pe fereastra care dădea pe cealaltă parte a trenului, o descoperise pe Luli-boy plângând cu ochii țintă la fereastră, mică și singură în fața trenului ca greierul baladei lui Topîrceanu: „Cri- cri-cri, toamnă gri, tare-s mic și amărât”. Nici n-avusese timp să o sărute. Trenul se urcea, în timp ce Gabriela lupta să deschidă fereastra. Dar Luli-

boy sub ochii ei înspăimântați, după ce trenul pornise, se luase după tren c-un trap iute, și zvârlise pe fereastră un mare pachet plat: ediția de lux a poeziilor lui Eminescu. Și-apoi, fiindcă mai toți călătorii priveau scena, țipând la ea: „Ia seama, fetișo, are să te calce trenul!” – își scuturase iar capul și, cu ochii zburliți de fulgere, scosese o limbă drăcească, lăsând trenul să defileze prin fața ei.

Cu tot plânsul, Luli fusese tot zâmbet în ultima clipă a despărțirii. De atunci, căile lor se despărțiseră, parcă pentru totdeauna. Luli-boy rămăsese la Galați, printre vechile amintiri, devenind „fetișo cu care mă jucam în copilărie”. Așa se păstrase în mintea Gabrielei: miniaturală, grațioasă și zburdalnică, iluminând uneori asupra somnului. În clipa unei întâmplătoare amintiri, fața Gabrielei, cu un zâmbet care exprimat în vorbe ar fi însemnat:

„Ce drăguț copil”. Se gândea la ea tot mai rar, fiindcă trăia intens anii universității: altă muncă, alte distracții, alți camarazi, alt oraș. Câtă vreme trăiseră alături, și-o încorporase ca pe-o amuletă, făcând-o să participe astfel la viața vârstei ei. Acum însă, de când se despărțiseră, vârsta devenise ocean între ele, păstrând-o pe Luli la un orizont, invizibil de mică, abia punct.

După ce-și luase licența, îndemnată pe de o parte de situația modestă a părinților ei încurcați bănește în vremuri din ce în ce mai grele – boli, ipoteci intrate în conversiune –, iar pe de altă parte cuprinsă de dorința vieții neatârnată, caracteristică mai ales generațiilor de după război, sătulă de tutelă și sedentarism, căutase o posibilitate de câștig oricât de modest, hotărâtă să-și treacă doctoratul în litere fără de ajutorul părinților. Ocazia se ivise. Fosta ei profesoară de franceză de la Galați îi oferea suplinirea catedrei în timpul concediului nelimitat obținut prin politică. La început, Gabriela șovăise. Despărțirea de București nu era atât de ușoară. Dar zâmbetul glumeț al unei telegrame o hotărâse brusc, cum te-ar determina o grădină întrezărită să apuci pe un drum, în loc să apuci pe altul.

Iată textul telegramei:

Vă așteptăm.

Clasa opta.

Știuse de îndată că pluralul o ascunde pe Luli-boy. Îi răspunse lui Luli:

Sosesc.

Gabriela.

De la București până la Galați zâmbise de atâtea ori, încât vecinii, curtenitori din clipa când se instalaseră, deveniseră întreprinzători. Natural, n-aveau nici un amestec cu zâmbetul întors peste ani. De-a lungul acestei călătorii și spre trecut Luli era ca prezența sprintenă a stâlpilor de telegraf cu clipiri de rândunele, la ferestrele goanei. Și se mai întâmpla ceva în sufletul Gabrielei: involuntara mândrie a celui care vine de departe, călător cu enigma pe umăr ca un șoim de vânătoare, spre cei care-au rămas pe loc înconjurați de cunoscut. Plecase abia ridicată pe de băncile școlii, ducând încă timiditatea și stângăcia provincială. Se întorcea de la București licențiată, profesoara fostelor ei camarade de liceu, ca după o victorie când ești tânăr. După anii de București, Galațiul îi apărea mic și intim, clădit parcă pe un covor al unei odăi familiare, să-l cuprinzi într-o mână, cu Luli-boy în el, ca un cărăbuș zburlit de zbor.

În clipa când luminile Galațiului se iviseră cu ochi fosforescenți de buhne și pisici, o revăzuse pe Luli cu limba scoasă și bereta strâmbă, în fața trenului.

Asta se întâmpla cu ani în urmă, căci în clipa opririi trenului, după ce se uitase pe fereastra compartimentului fără să zărească pe peron ceea ce căuta, când văzuse la ușă capul tânăr și solemn în paloarea lui de argint, ca un răsărit de lună pe mare – exclamase:

— Luli... rămânând cu ochii mari deschiși spre ea, ca și cum ar fi întrebat-o intimidată: „Domnișoară, unde-i Luli-boy?”

Înaltă cât și Gabriela, de la Luli-boy nu mai păstrase decât ochii, părul și mâinile înguste cu degete prelungi. Îți venea s-o respiri, nu s-o privești. Și în acea clipă chiar, cu toate că Luli îi întinsese brațele, spunându-i:

„Ce bine-mi pare că te revăd, Gabico”, – șoimul enigmatic nu mai era pe umărul Gabrielei, ci pe-al lui Luli. Parcă ea venea de departe, dintr-o misterioasă călătorie, deși Gabriela sosea pe vechile locuri, regăsind-o tot acolo, alta însă.

De atunci începuse faza Luli.

Și de atunci, Gabriela o observase neconținut, mirarea și încântarea primei revederi prelungindu-se și înnoindu-se. Era profesoara ei și pe deasupra locuia împreună, căci părinții lui Luli nici nu concepeau ca prietena ei din copilărie să locuiască în altă parte. De fapt, noua atmosferă de familie, cu deprinderi la care trebuie să te adaptezi, cedând din capriciile libertății tale, n-o

atrăgea deloc pe Gabriela; tocmai de așa ceva dorea să scape. Dar o atrăgea Luli. Din cauza ei numai cedase stăruințelor, silind însă pe părintii lui Luli să accepte compromisul unei așa-zise chirii.

Așadar se vedeau mereu, trăind alături, și totuși Luli mereu o intriga și o emoționa, ca și cum ar fi zărit-o numai fără să-i știe glasul și mintea, fără să-i cunoască intimitatea și trecutul. Impresia aceasta însă o păstra în ea ca pe un secret, nu fiindcă ar fi avut un caracter indivulgabil dar pentru că n-avea cui să-l împărtășească. Nici notele din catalog, nici comentariile din cancelarie, nici reputația printre cunoscuți nu confereau lui Luli o personalitate excepțională. La școală era printre fruntașe, fără să fie faima unei promoții, cum fusese Gabriela.

— Prietena clasei a șasea s-a muiat de când a crescut, îi spusese domnișoara Țitron. Am mai împlânzit-o noi, revenise ea, transformând într-un merit personal ceea ce spontan atribuisese vârstei.

Într-adevăr, la școală, Luli era o elevă cuminte și normal bună. Nu se singulariza prin nimic. Printre colegile ei mai erau încă multe fete frumoase – spuneau profesoarele, – așa că, și din acest punct de vedere, Luli era integrată într-o pluralitate. Cei de acasă o adorau, dar pentru ei nu era decât o Luli-boy devenită „domnișoară”, gata-gata să intre în balul vieții. Lipsa de mirare și de încântare exclamativă a celorlalți față de Luli dădea Gabrielei certitudinea că ei n-o văd, nu că ea se înșeală. Și totuși, nici ea nu putea defini profund cauza care, în sufletul ei, o singulariza pe Luli încântător între celelalte fete, fie cunoscute, fie străine. Plăcerea de-a trăi alături de Luli, de-a o însoți în plimbări, de-a sta de vorbă cu ea, de-a o avea alături, de-a o privi – o domina acaparând-o, făcând-o parcă să renunțe temporar la afirmarea propriei ei feminități, deși era tânără, abia cu patru ani mai mare decât Luli. Dar pentru Gabriela, tinerețea lui Luli era altceva, parcă abia atunci întâia oară întâlnire cu Luli îi apărea într-o veșnică lumină de lună, care dădea o îndulcire de taină albă trupului și sufletului ei.

Odinioară, Luli-boy era auditorul Gabrielei și oarecum spectatorul ei intim. Acum, Gabriela luase rolul de atunci al lui Luli-boy. Raporturile dintre ele erau perfect normale, afectuoase, neatinsse de nici o constrângere. Atât numai că Luli parcă evita să vorbească despre ea. Gabriela o invitase indirect, făcându-i câteva confidențe. Dar Luli alunecase spre generalități, tocmai în clipa

când tăcerea interogativă a Gabrielei aștepta parcă pasul spovedaniei. Luli observase dezamăgirea Gabrielei, și-o spusese mai târziu, prietenos, dar c-un fel de jenă, și în treacăt:

— Ce vrei să-ți spun eu despre mine, Gabico? Tu nu mă vezi... Având aerul să-i spună: „Sunt o fată ca toate fetele. Nimic interesant.”

De la o vreme însă, și fără ca nimic exterior să justifice așa ceva, Gabriela o crezuse îndrăgostită. Permanența tăinuită a unei pasiuni putea să comunice și Gabrielei o tulburare fără cauză aparentă, dar cu atât mai intensă, ca acele unde de parfum aduse până-n largul mărilor de brizele ușoare ale primăverii, fără ca țăr-mul înflorit să apară ochiului.

Cine?...

Nici un bărbat nu dăduse Gabrielei bătaia de inimă adusă de această întrebare care-o privea pe Luli. Răspunsul nu-l putea găsi privind în jurul lor, printre cunoscuți. Unde era acest „cine?” a cărui prezență în Luli îi dădea o aspirație nostalgică? Cine putea fi? Cum era?...

Întrebări care depășeau cu mult simpla curiozitate, căci rădăcinile lor erau în inima Gabrielei – de unde-și trăgeau hrana –, nu în mintea ei, unde numai apăreau.

Niciodată Gabriela nu simțise o aspirație mai profundă spre obscura splendoare a dragostei, decât de-a lungul acestei epoci când căuta să întrevadă în Luli, ca într-o altă năframă a Sfintei Veronica, chipul necunoscut al unui bărbat.

Și această aspirație, în loc s-o răsfrângă asupra sufletului adus de la București, în loc s-o determine să întindă în sfârșit brațele celui de-acolo, care-i scria în fiecare zi, dimpotrivă, o îndepărta de el, lăsându-l încolo pe un țarm rămas, cu sufletul palpitând alături de Luli, ca în pânza unei corăbii care-o ducea și pe ea spre necunoscut.

La început venise cu intenția să plece în fiecare străbată la București. Amânase de câteva ori, sub diferite pretexte, până când renunțase. La scrisorile pe care le primea zilnic, răspundea tot mai rar și c-un efort tot mai penibil, căci fiecare zi agrava raporturile dintre ea și cel care se socotea înainte de plecarea ei la Galați, aproape logodnicul ei. Îl iubise vreodată? La București sperase că-l va iubi, stimându-l, fiind camarada lui, deprinsă să-l știe alături de ea devotat și ocrotitor, acordându-i ei întâietate cu toate